

1. DATOS IDENTIFICATIVOS DA DISCIPLINA	
CÓDIGO	
MATERIA	MOVEMENTO
DISCIPLINA	MOVEMENTO EXPRESIVO I
TITULACIÓN	Título Superior en Arte dramática
ESPECIALIDADE	Dirección Escénica e Dramaturxia
ITINERARIO	Dirección Escénica e Dramaturxia
CURSO	1º (Primer cuadrimestre)
CRÉDITOS ECTS	2.5
CARÁCTER	Obrigatorio
DEPARTAMENTO	Interpretación
CENTRO	ESAD de Galicia
COORDINADOR/A	Alba Blanco Dorrego
DOCENTES	Nome e apelidos: Alba Blanco Dorrego Horario titorías: https://esadgalicia.com/profesorado/ Despacho: D2 Contacto: albablancoesad@gmail.com
DESCRICIÓN	Introdución ao estudo dos procesos que promoven o desenvolvemento das posibilidades corporais, expresivas, creativas e comunicativas no eido da dirección de actores/actrices e da dramaturxia.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Ningún
LINGUA EN QUE SE IMPARTE	Galego X Castelán X Inglés

2. COMPETENCIAS	
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS DE GRAO	
T1	Organizar e planificar o traballo de forma eficiente e motivadora.
T3	Solucionar problemas e tomar decisións que respondan aos obxectivos do traballo que se realiza.
T7	Utilizar as habilidades comunicativas e a crítica construtiva no traballo en equipo.
T8	Desenvolver razoada e criticamente ideas e argumentos.
T10	Liderar e xestionar grupos de traballo.
T11	Desenvolver na práctica profesional unha ética profesional baseada na apreciación e sensibilidade estética, medioambiental e cara á diversidade.
T15	Traballar de forma autónoma e valorar a importancia da iniciativa e o espírito emprendedor no exercicio profesional.
COMPETENCIAS XERAIS DA TITULACIÓN	

X1	Fomentar a autonomía e autorregulación no ámbito do coñecemento, as emocións, as actitudes e as condutas, mostrando independencia na recollida, análise e síntese da información, no desenvolvemento de ideas e argumentos dunha forma crítica e na súa capacidade para a propia motivación e a organización nos procesos creativos.
X2	Comprender psicolxicamente e empatizar para entender e sentir as vidas, situacións e personalidades alleas, utilizando de maneira eficaz as súas capacidades de imaxinación, intuición, intelixencia emocional e pensamento creativo para a solución de problemas; desenvolvendo a súa capacidade para pensar e traballar con flexibilidade, adaptándose ás demais persoas e ás circunstancias cambiantes do traballo, así como a conciencia e o uso saudable do propio corpo e o equilibrio necesario para responder aos requisitos psicolóxicos asociados ao espectáculo.
X3	Potenciar a conciencia crítica, aplicando unha visión crítica construtiva ao traballo propio e ao dos demais, e desenvolvendo unha ética profesional que estableza unha relación adecuada entre os medios que utiliza e os fins que persegue.
X4	Comunicar, mostrando capacidade suficiente de negociación e organización do traballo en grupo, a integración en contextos culturais diversos e o uso das novas tecnoloxías.
X5	Fomentar a expresión e a creación persoal, integrando os coñecementos teóricos, técnicos e prácticos adquiridos; mostrando sinceridade, responsabilidade e xenerosidade no proceso creativo; asumindo o risco, tolerando o fracaso e valorando de maneira equilibrada o éxito social.
X8	Vincular a propia actividade teatral e escénica a outras disciplinas do pensamento científico e humanístico, ás artes en xeral e ao resto de disciplinas teatrais en particular, enriquecendo o exercicio da súa profesión cunha dimensión multidisciplinar.
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA ESPECIALIDADE	
ED1	Concibir propostas escénicas que fundamentan o espectáculo, xerando e analizando conceptos, textos e imaxes e valorando as súas propiedades representativas e a súa calidade estética.
ED2	Proxectar a composición do espectáculo, utilizando todos os coñecementos estéticos e técnicos necesarios sobre as diferentes linguaxes e códigos que participan na representación.
ED3	Planificar e conducir o proceso xeral de creación do espectáculo, aplicando a metodoloxía de traballo pertinente.
ED5	Investigar para concibir e fundamentar o proceso creativo persoal, tanto no que se refire á metodoloxía de traballo como á renovación estética.

3. OBXECTIVOS DA DISCIPLINA	COMPETENCIAS VINCULADAS
Adquirir os principios básicos do vocabulario da linguaxe corporal desde a conciencia corporal ata os factores expresivos básicos; así como os protocolos do traballo expresivo no seu enfoque individual, parellas e colectivo. Este coñecemento dirixirase á comprensión dos procesos do actor/actriz desde a perspectiva do dramaturgo ou o director escénico.	ED2,ED3,ED1,ED5,X5,X8.
Adquirir o coñecemento básico das ferramentas específicas da interpretación do teatro de Xesto para aplicalas o coñecemento do traballo do actor/actriz no espectáculo valorando a súa idiosincrasia desde a perspectiva da dramaturxia e a dirección escénica.	ED2,ED3,ED1,ED5,T1,T8,T10,X1,X2,X3,X4
Incorporar unha terminoloxía precisa para denominar as ferramentas, recursos e procesos co fin de mellorar a comunicación cos actores e actrices nos procesos de creación teatral.	ED2,ED5,T1,T3,T7,T10,T11,T15,X2,X3,X4.

4. CONTIDOS		
TEMAS	SUBTEMAS	SESIÓNS
6. RECURSOS EXPRESIVOS-CREATIVOS	Desenrolo temático dos factores expresivos.	5
7. INTERPRETACIÓN XESTUAL	Introdución as características propias da especialidade e procesos creativos/ interpretativos creativos a partir da linguaxe de movemento.	5
8. APLICACIÓN ITINERARIO	Aplicación dos contidos os eidos da dirección e a dramaturxia.	5
TOTAL SESIÓNS		15

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE			
Actividade / Número de horas	Presencial	Non presencial	Total
Actividades teóricas	20	11	31
Actividades prácticas	19		19
Outras actividades formativas de carácter obrigatorio	3	3	6
Realización de probas de avaliación	3	10	13
Titorías		6	6
TOTAL	45	30	75
	66,6 %	33,3 %	100 %

6. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍAS DE ENSINANZA E APRENDIZAXE	
Actividades	Descrición
Actividades teóricas	Impartiranse coñecementos para que o alumno/a adquiera ferramentas e fundamentos teóricos da linguaxe de movemento. A asistencia e participación serán fundamentais.
Actividades prácticas	O obxectivo principal da práctica é que o alumno/a comprenda as ferramentas fundamentais do traballo corporal do actor/actriz transitando fisicamente por elas. A asignatura busca tamén a vinculación e aplicación destas ferramentas o eido da dirección escénica e a dramaturxia.
Outras actividades formativas de carácter obrigatorio	Asistencia a mostras, espectáculos, conferencias ou visionados de material audiovisual completan a actividade lectiva.
7. ATENCIÓN PERSONALIZADA	
Seguimento e orientación.	O longo do curso realizaranse as titorías necesarias para o seguimento e orientación da aprendizaxe do alumno/a.

8. FERRAMENTAS DA AVALIACIÓN
8.1 Avaliación ordinaria

Ferramenta / actividade	Ponderación	Competencias
<p>Actividades teóricas: Participación a partir da reflexión verbal nas clases onde se valorará a comprensión dos coñecementos e a súa capacidade de aplicalos os diferentes contextos.</p> <p>Probas e traballos teóricos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lecturas e traballos escritos sobre libros da bibliografía. - Reflexións escritas sobre a experiencia da práctica na clase u outra actividade teórica. 	30%	ED1,ED2,ED3,ED5,X1,X2,X3,X4,X8,T8,T15
<p>Actividades prácticas.</p> <p>- Práctica diaria na clase:</p> <p>Participación na práctica diaria de clase, composta por procesos de traballo corporal conducidos polo profesor para o descubrimento das ferramentas expresivas e comunicativas dirixidas á interpretación no teatro do xesto:</p> <ul style="list-style-type: none"> Exercicios de conciencia corporal Procesos de descubrimento das ferramentas do vocabulario corporal Procesos individuais, parellas e grupos Aplicación das ferramentas corporais á interpretación gestual. <p>- Probas prácticas:</p> <p>Probas prácticas finais de ciclo como resultado da integración das ferramentas adquiridas.</p>	30%	X5,X2,T1,T3,T7,T10
<p>Outras actividades formativas de carácter obrigatorio: Conferencias, espectáculos, mostras ou visionados de material audiovisual propostas pola docente para completar a actividade lectiva.</p>	10%	T8,T11,T15
<p>Actitude: Participación e actitude na clase. Control de asistencia a clase</p>	30%	
Total	100%	

A avaliación continua será aplicable a aqueles alumnos/as que asistan al menos a un 80% do total da presencialidade. No caso de superar o 20% de faltas de asistencia o alumno/a ten o deber e o dereito a asistencia e debe continuar coas clases. As ensinanzas son presenciais , o alumnado ten a obriga de asistir o 100% , o 20% refírese a una marxe que contempla problemas derivados de enfermidades ou cuestións persoais.

8.2. Avaliación extraordinaria ou ordinaria sen avaliación continua.

Ferramenta / actividade	Ponderación	Competencias
<p>Probas prácticas:</p> <p>Presentación dun exercicio práctico individual sobre o bloque temático que defina previamente a docente. A duración aproximada será de 3 a 5 minutos. Será requisito indispensable concertar unha tutoría ca docente para a asignación de dito bloque.</p> <p>Incorporación a súa práctica as propostas da profesora.</p>	50%	X5,X2,T1,T3,T7,T10

Probos escritas: Entrega dun traballo a modo de análise e memoria sobre os exercicios prácticos presentados. A memoria deberá presentarse impresa. Extensión mínima 10 páxinas. Tamaño de letra Times Román 12, interlineado sinxelo. Cada exercicio terá a súa memoria correspondinte.	20%	ED1,ED2,ED3,ED5,X1,X2,X3,X4,X8,T8,T15
Probos orais: Respostas e defensa as preguntas da profesora.	30%	T8,T11,T15
Total	100%	

9. MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS CON MOTIVO DO COVID

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a ESAD de Galicia establece unha planificación extraordinaria que se **ACTIVARÁ NO MOMENTO EN QUE A ADMINISTRACIÓN EDUCATIVA O DETERMINE**, atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da presente programación docente. No suposto de que se produza unha emerxencia, a presente programación non sufrirá máis modificación que a derivada da necesidade de articular unha avaliación non presencial, para o que se establecerán as adaptacións necesarias nas actividades e ferramentas de avaliación, en relación coas competencias que se indican e coa ponderación que se sinala.

Para o caso da avaliación non presencial de toda a disciplina, as ferramentas e actividades de avaliación serán as seguintes:

9.1 FERRAMENTAS DA AVALIACIÓN. Non presencial

9.1.1 Avaliación ordinaria

Ferramenta / actividade	Competencias	Ponderación
Actividades teóricas: Participación a partir da reflexión verbal nas clases onde se valorará a comprensión dos coñecementos e a súa capacidade de aplicalos os diferentes contextos. Probas e traballos teóricos: <ul style="list-style-type: none"> - Lecturas e traballos escritos sobre libros da bibliografía. - Reflexións escritas sobre a experiencia da práctica na clase u outra actividade teórica. 	ED1,ED2,ED3,ED5,X1,X2,X3,X4,X8,T8,T15	30%
Actividades prácticas: <ul style="list-style-type: none"> - Práctica prevista na clase adaptada a medios telemáticos ou de grabación en soporte de vídeo. - Probas prácticas grabadas ou a través de videochamada. - Asistencia, participación e actitude nas conexións virtuais. 	X5,X2,T1,T3,T7,T10	30%
Outras actividades formativas de carácter obrigatorio: Visionados de material audiovisual proposto pola docente para completar a actividade lectiva.	T8,T11,T15	10%
Actitude		30%
Total		100%

9.1.2 Avaliación extraordinaria (ou ordinaria sen avaliación continua). Non presencial		
Ferramenta / actividade	Competencias	Ponderación
<p>Probas prácticas: Presentación dun exercicio práctico individual sobre o bloque temático que defina previamente a docente. A duración aproximada será de 3 a 5 minutos. Será requisito indispensable concertar unha tutoría telemática ca docente para a asignación de dito bloque. O material entregárase en soporte dixital mediante plataformas coma wettransfer o correo electrónico facilitado pola docente.</p> <p>Valoración da posibilidade de realizar a proba en directo coa incorporación a práctica das propostas ou consideracións da profesora.</p>	ED1,ED2,ED3,E D5,X1,X2,X3,X4, X8,T8,T15	50%
<p>Probas escritas: Entrega dun traballo a modo de análise e memoria sobre os exercicios prácticos presentados.</p> <p>A memoria deberá presentarse impresa. Extensión mínima 10 páxinas. Tamaño de letra Times Román 12, interlineado sinxelo. Cada exercicio terá a súa memoria correspondinte.</p>	X5,X2,T1,T3,T7, T10	20%
<p>Probas orais: Respostas e defensa as preguntas da profesora en sesión telemática.</p>	T8,T11,T15	30%
<p>No caso de que o tránsito se produza iniciado xa o curso escolar, o profesorado combinará a avaliación do traballo presencial do alumnado coa avaliación do traballo non presencial, determinando as ferramentas (presenciais e non presenciais) a utilizar e a ponderación das mesmas.</p> <p>AS PRESENTES MEDIDAS PODERÁN SER OBXECTO DE MODIFICACIÓN EN FUNCIÓN DAS DIRECTRICES OU INTRUCIÓN S QUE POIDA FACER PÚBLICAS A ADMINISTRACIÓN EDUCATIVA, QUE SE COMUNICARÁN EN TEMPO E FORMA AO ALUMNADO POLAS CANLES HABITUAIS (PÁXINA WEB E CORREO ELECTRÓNICO).</p>		

10. OBSERVACIÓNS / RECOMENDACIÓNS

- **Abordar o proceso de aprendizaxe sen prexuízos**
- Cumplir cas **normas de hixiene**
- Adecuar a **roupa de traballo**
- **Compromiso** co traballo pola conta do alumno/a no caso de que fora necesario para continuar a marcha do grupo nin a práctica docente. Os procedementos propios da avaliación continua baséanse na frecuencia, a progresión e a práctica en grupo, polo que a asistencia é obrigatoria.
- **Puntualidade.** Entrar a clase puntualmente e non saír antes, empregar os vestiarios e as taquillas para cambiarse de roupa e gardar os obxectos persoais, non comer na aula e utilizar o móbil fora da aula e do horario da clase. Os profesores poderán cerrar a porta unha vez iniciada a sesión. Cando o alumno non asista á totalidade da clase, contabilizarase como falta de asistencia.
- Será requisito indispensable a presentación por escrito dun informe médico no caso de aqueles alumnos/as que aleguen algunha lesión, enfermidade ou patoloxía o coordinador/a do curso ou os docentes que o requiran.

- Debido ás circunstancias sanitarias excepcionais deste curso non se permitirá a entrada a clase aos alumnos unha vez iniciada a sesión.

11. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E OUTROS RECURSOS

EL LENGUAJE CORPORAL

Título: **Marta Schinca, Precursora del Teatro de Movimiento. Vol I. Manual del método Schinca de expresión corporal**

Autor: FERRARI, HELENA

Editorial: Fundamentos Resad, Madrid, 2017

Título: **Marta Schinca, Precursora del Teatro de Movimiento. Vol II. Los espectáculos de la compañía.**

Autor: FERRARI, HELENA

Editorial: Fundamentos Resad, Madrid, 2019

Título: **Schinca Teatro de movimiento. (tesis doctoral)**

Autor: FERRARI, HELENA

Editorial: Schinca-Vision libros. Madrid, 2014

Título: **El cuerpo elocuente**

Autor: HARTNOLL, ANNE DENIS

Editorial: Fundamentos Resad, Madrid, 2014

Título: **El arte de crear danzas**

Autor: HUMPREY, DORIS

Editorial: Editorial Eudeba, Buenos Aires

Título: **The Mastery of movement.(El dominio del movimiento)**

Autor: LABAN, RUDOLPH

Editorial: Dance books Ltd. Alton, Hampsire, 1980. (En castellano) Ed. Fundamentos.

Título: **Expresión Corporal. Técnica y Expresión del movimiento**

Autor: SCHINCA, MARTA

Editorial: Wolters Kluwer. Madrid, 2011

PUBLICACIONES DE ARTÍCULOS

Título: **Cuerpos en escena.**
Editorial: Editorial fundamentos. Manuales RESAD. Madrid, 2009.
Título: **Cuadernos del Estudio Schinca. Número 0.**
Editorial: Estudio Schinca Editorial. Madrid 2011.
Título: **Cuadernos del Estudio Schinca Número 1.**
Editorial: Estudio Schinca Editorial. Madrid 2016.
Título: **Physical Theatres, A critical reader.**
Editorial: Routledge press. New York, 2007
Título: **Revista Máscara. Numeros 13-14.**
Editorial: Editorial Escenología A.C. Mexico, Julio 1993.

TÉCNICA DE ACTUACIÓN

Título: **Teatro del Gesto versus Teatro de Texto (Tesis doctoral)**
Autor: RUIZ NÚÑEZ, RAFAEL
Editorial: Vissionnet libros. Madrid, 2017
Título: Actuación.
Autor: COLE, TOBY.
Editorial: Editorial Diana. Mexico D.F., 1964.
Título: Lecciones para el actor profesional.
Autor: CHEJOV, MICHAEL
Editorial: Ed. Alba, Madrid, 2006.
Título: El actor y la diana. (*)
Autor: DONELLAN, DECLAN.
Editorial: Ed. Fundamentos. Madrid, 2005
Título: Un actor a la deriva
Autor: OIDA, YOSHI
Editorial: Editorial Ñaque
Título: A practical handbook for the actor
Autor: MAMMET, DAVID y otros. (*)
Editorial: Vintage books. New York, 1986
Título: El trabajo del actor sobre sí mismo
Autor: STANISLAVSKI, KONSTANTIN
Editorial: Ed. Alba. Madrid. 2003
Título: Stanislavsky dirige. (*)
Autor: TOPORKOV, VASILI.
Editorial: Fabril Editora. Buenos aires, 1961.
Título: Theory of acting
Autor: VICENTINI, CLAUDIO
Editorial: Marsilio and Acting Archives. Venezia 2012

INVESTIGADORES TEATRO S.XX

Título: El teatro y su doble.
Autor: ARTAUD, ANTONIN.
Editorial: Edhasa. Barcelona, 1978.
Título: Anatomía del actor. Diccionario de Antropología teatral.
Autor: BARBA, EUGENIO y SAVARESE, NICOLA.
Editorial: Editorial Escenología A.C. México D.F., 1988.
Título: Escritos sobre Teatro
Autor: BRECHT, BERTOLT
Editorial: Editorial Alfa Argentina. Buenos aires, 1972.
Título: El espacio vacío
Autor: BROOK, PETER
Editorial: Ediciones Península. Barcelona, 1968
Título: El arte del teatro
Autor: CRAIG, GORDON
Editorial: Editorial Gaceta. Mexico D.F: 1987
Título: Notas y contranotas
Autor: IONESCO, EUGENE
Editorial: Editorial Losada. Buenos Aires, 1985
Título: Teoría Teatral
Autor: MEYERHOLD V.E.
Editorial: Editorial Fundamentos. Madrid,1975
Título: El arte del actor en el siglo XX
Autor: RUIZ, BORJA
Editorial: Artezblai. Segunda edición. Bilbao, 2012

12. OTROS MATERIALES Y RECURSOS DIDÁCTICOS

Ordenador y acceso a internet

Medios digitales establecidas según normativa para correo electrónico, repositorios y Plataformas realizar las tutorías o encuentros digitales.

Se proporcionarán artículos y documentos para su lectura, consulta y estudio a través de enlaces web, Google Drive y/o plataforma Moodle además de la propia Biblioteca del centro.

Las sesiones prácticas podrán grabarse en video como recurso exclusivo para el estudio y el ejercicio de la evaluación. Dichas grabaciones estarán sujetas a la legislación sobre protección de datos y derechos de imagen de los participantes.

Material personal de protección sanitaria: mascarilla, guantes y gel hidroalcohólico.

Material de trabajo personal: esterilla de trabajo y toalla

